

شورای عالی انقلاب فرهنگی کجا ایستاده است

این تصور خام، وجود دارد که گویی فرهنگ یک مقوله اداری و اجرایی است و با تشکیل ستاد و صدور بخشنامه و دستورالعمل‌های اجرایی می‌توانیم بر فرهنگ اثرگذار باشیم. این درک نادرست مانع از آن شده است که شورا بتواند به‌درستی بر فرهنگ کشور تأثیر بگذارد. سیاستگذاری فرهنگی در بسیاری از کشورهای جهان با درک صحیح از فرهنگ و نیازهای اجتماعی انجام می‌شود. با این حال، در ایران، سیاستگذار یهای فرهنگی غالباً به‌صورت بوروکراتیک و بدون توجه به واقعیتهای اجتماعی و فرهنگی انجام می‌شود. این وضعیت باعث شده است که بسیاری از برنامه‌های فرهنگی به‌جای ایجاد تحولی مثبت، به نارضایتی و بیاعتنایی عمومی منجر شوند.

اعضای شورا ترکیبی از افراد انتخابی و انتصابی است که ترکیب این افراد با هم، شرایطی را پدید آورده است که می‌توان آن را «فصل شدگی» نام نهاد. از جهتی، مسئولین دولتی که با رأی مردم انتخاب شده‌اند در این شورا هستند و از طرف دیگر افرادی با دستور مستقیم مقام معظم رهبری به این شورا اضافه شدند. مسئولین دولتی در امر فرهنگی به دنبال هنجارها هستند، چرا که نیازمند رأی مردم هستند و اساساً به خاطر رأی و اعتماد مردم است که آنان به چنین جایگاهی رسیده‌اند. آنان

فرار مغزها و تمایل به مهاجرت به کشورهای غربی به عنوان یک پدیده نگران‌کننده در جامعه ما مشاهده می‌شود. این وضعیت نشان‌دهنده ناکامی شورای عالی انقلاب فرهنگی در تحقق اهداف خود است. در حالی که قرار بود این شورا نسل جوان را به ارزش‌های تاریخی و دینی خود بازگرداند

چالشهای آن تحلیل شود.

چند دهه از تشکیل شورای عالی انقلاب فرهنگی می‌گذرد و در این مدت، این نهاد به عنوان یکی از ارکان اصلی سیاستگذاری فرهنگی کشور، اهداف و مأموریت‌های بلندی را دنبال کرده است. با این حال، واقعیتهای موجود در جامعه و چالشهای فرهنگی پیشروی ایران نشان می‌دهد که این شورا نتوانسته به‌خوبی به اهداف تعریف‌شده خود دست یابد. شورای عالی انقلاب فرهنگی در آغاز به منظور تحقق انقلاب فرهنگی و ایجاد تحول در حوزه فرهنگ کشور تأسیس شد. هدف اصلی این شورا گسترش و تعمیق فرهنگ اسلامی و جلوگیری از نفوذ فرهنگ غربی و مادپرستی بود. با این حال، بررسی روند فعلی فرهنگ جامعه نشان می‌دهد که نه تنها این اهداف محقق نشده، بلکه در بسیاری از موارد، فاصلهای عمیق میان اهداف شورا و واقعیتهای فرهنگی جامعه به‌وجود آمده است.

درک نادرست از مقوله فرهنگ

یکی از مشکلات اساسی شورای عالی انقلاب فرهنگی، درک نادرست و پوزیتیویستی از مقوله فرهنگ است. فرهنگ یک مقوله غیرمادی و اگزستانسیل است که نیاز به درکی عمیق و انسانی دارد. در ساختار سیاسی و اجتماعی ما، از جمله در شورای عالی انقلاب فرهنگی هنوز

شورای عالی انقلاب فرهنگی شورایی است که به فرمان امام خمینی (ره) تشکیل شد و تصمیمات و مصوباتش لازم‌الاجرا و در حکم قانون است. هم‌زمان با سقوط رژیم پهلوی یکی از مسائل مهم کشور در آن دوره از تاریخ، بحث مؤسسات آموزشی و نهادهای فرهنگی بود. در واقع بعد از تعطیلی دانشگاه‌ها، به فرمان امام نخستین ترکیب شورای عالی انقلاب فرهنگی به عنوان ستاد انقلاب فرهنگی به منظور ساماندهی امور فرهنگی در مدارس و دانشگاه‌ها شکل گرفت. فعالیت این ستاد از سال ۵۹ آغاز و تا نیمه دوم سال ۶۲ ادامه داشت. بعد از آن با پیشنهاد آیت‌الله خامنه‌ای رئیس‌جمهور وقت - مقرر شد تا ستاد انقلاب فرهنگی مورد بازنگری قرار بگیرد. به علاوه این پیشنهاد در تاریخ ۱۹ آذر ۱۳۶۳ امام خمینی دستور تشکیل شورای عالی انقلاب فرهنگی را صادر کردند. شورای عالی انقلاب فرهنگی بی‌گمان یکی از دستاوردهای مهم پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی به شمار می‌رود که با هدف گسترش و نفوذ فرهنگ اسلامی در جامعه تشکیل شده است و همانطور که از نامش بر می‌آید این شورا امکانی برای ریزنی و مشورت پیرامون مسائل مختلف فرهنگی است که شامل اعضای حقیقی و حقوقی می‌شود. در این یادداشت، تلاش می‌شود تا با بررسی عملکرد شورای عالی انقلاب فرهنگی، دلایل ناکامیها و